

Tähtitieteellinen yhdistys Kirkkonummen Komeetta ry

TOIMINTAKERTOMUS 2024

Johdanto

Tähtitieteellinen yhdistys Kirkkonummen Komeetta ry on perustettu 24.5.2000. Yhdistyksen tarkoituksena on tarjota jäsenilleen ja yleisölle selkeä ja ajanmukainen käsitys maailmankaikkeudesta, toimia tähtitieteen ja lähialojen harrastuksen edistämiseksi ja edistää alansa kouluopetusta ja aikuiskasvatusta. Yhdistys tarjoaa kulttuuria ja taide-elämyksiä.

Jäsenistö

Vuoden 2024 lopussa henkilöjäseniä oli 166, missä on vähennystä 5 edellisestä vuodesta.

Jäsenistä 139 oli vuosijäseniä, 15 perhejäseniä, 8 nuoria alle 25-vuotiaita, kunniajäseniä 2 ja ilmaisjäseniä 1.

Jäsenistä 97 oli Kirkkonummelta, 25 Espoosta, 9 Siuntiossa, 3 Lohjalta, 16 Helsingistä, 1 Kauniaisista ja 15 jäsentä oli muualta Suomesta. Yhteisö- ja kannatusjäseniä ei ollut, jäsenjulkaisu lähetetään 20 muulle vastaanottajalle, kuten harrastusyhdistykset.

Hallitus

Hallituksen puheenjohtajana toimi Jarmo Helle, varapuheenjohtajana Hannu Hongisto, sihteerinä Jari Saukkonen, kulttuurivastaavana Seppo Linnaluoto, jäsenenä Ilkka Hakola sekä varajäsenenä Ahti Hulkkonen. Varainhoitajana toimi Tuire Marttila ja jäsensihteerinä Ilkka Hakola.

Hallitus piti vuoden aikana 4 virallista kokousta. Lisäksi yhdistyksen asioista keskusteltiin säännöllisesti talkoiden ja maanantaisten kerhoiltojen yhteydessä.

Kokoukset

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin esitelmän jälkeen 11.3. Siinä mm. hyväksyttiin toimintakertomus ja tilinpäätös. Yhdistyksen syyskokous pidettiin 12.11. Siinä mm. valittiin uusi hallitus, päätettiin jäsenmaksuista, toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta.

Talous

Yhdistyksen tärkein ja ainoa varma tulonlähde olivat jäsenmaksut. Korkeatasoinen havainto- ja tähtikuvauspaikka Komakallio ja laadukkaat esitelmät ovat houkutteleet uusia jäseniä. Komeetta on kotikunnan väkilukuun suhteutettuna alan suurimpia paikallisyhdistyksiä.

Yhdistyksen jäsenmaksu oli vähintään 25-vuotiailta 25 euroa, tätä nuoremmilta 12 euroa ja perhejäseniltä 5 euroa. Yhteisöjäsenten jäsenmaksu 50 euroa ja kannatusjäsenten 100 euroa.

Jäsenmaksuilla ja talkootöillä pystyttiin hoitamaan vakiintunutta toimintaa ja pitämään havaintopaikan laitteet ja rakennukset käyttökunnossa. Toiminnan kehittämiseen ja parantamiseen haettiin avustuksia Kirkkonummen kunnalta ja useilta säätiöiltä.

Kirkkonummen kunnan sivistyslautakunnalta yhdistys sai kevään haussa kerhotilan vuokraamiseen Kirkkonummen kunnalta 140 €, tähtitieteelliseen harrastukseen 300 € sekä järjestöavustusta 84,43 €. Syksyn haussa kunnalta saatiin tähtinäytöntöjen kehittämiseen ja tähtitornialueen ylläpitoon 125 €, tähtiharrastuksen tunnettuuden parantamiseen sekä jäsenlehden painatus- ja postituskuluihin 87 €.

Yhdistys sai Kirkkonummen Säästöpankkisäätiöltä 700 euron avustuksen tähtitornialueen kehitykseen.

Ursalta hankittiin kirjallisuutta, jota myytiin pääasiassa jäsenille.

Yhdistyksen tulos oli selkeästi positiivinen, koska kaikkia suunniteltuja hankintoja ja kaikkia tähtitornialueen kehitysprojekteja ei ehditty tekemään vuoden 2024 aikana. Aktiivijäseniltä saatiin kertaluontoisia avustuksia yhteensä 225 euroa.

Kerhoillat

Komeetta vuokrasi kunnalta Volsin entiseltä koululta kerhuhuonetta. Kerhoiltoja pidettiin joka maanantai, myös kesällä, yhteensä 51 kertaa. Illoissa kävi yleensä 5–10 jäsentä. Kerhoilloissa vapaassa keskustelussa käsiteltiin yleensä erilaisia tähtitieteeseen ja tähtiharrastukseen liittyviä asioita sekä yhdistyksen asioita. Yhdistys tarjosi kahvia. Kerhuhuoneen takkaan sytytettiin usein tuli makkaranpaistoa varten. Kirjoja voi lainata kerhon kirjastosta ja Ursan kirjoja voi ostaa.

Kirjasto

Kirjasto on Komeetan kerhuhuoneella. Ursa lähetti Komeetalle useimmat uudet kirjansa sekä Tähdet ja avaruus -lehden. Lisäksi hankittiin muitakin kirjoja. Lehtiä ja kirjoja jäsenet saavat kotilainaksi kerhoiltojen yhteydessä. Lehtiä ja kirjoja luettiin kerhoiltoina.

Kirkkonummipäivät

Vuoden 2024 Kirkkonummipäivät järjestettiin 24.8.2024. Yhdistyksellä oli perinteisesti esittelytelta jossa oli esillä kaukoputkia ja jäsenten ottamia tähtivalokuvia. Kävijöille jaettiin esitteitä ja mainostettiin kirjastossa kuukausittain järjestettäviä esitelmiä. Sää ei mahdollistanut aurinko- tai tähtinäytöksen pitämistä tapahtuman yhteydessä.

Valtakunnallinen tähtiharrastuspäivä

Yhdistys osallistui Ursan markkinoimaan valtakunnalliseen tähtiharrastuspäivään 21.9.2024 järjestämällä ylimääräisen tähtinäytöksen.

Esitelmät 2024

Yhdistys järjesti seuraavat esitelmät Kirkkonummen pääkirjasto Fyyrin Mörne-salissa:

- 9.1 *Paula Wirtanen*: Planeettojen näkyminen vuonna 2024 (kuulijoita 21)
- 13.2. *Emma Bruus*: Usein kysyttyä revontulista – koska ja missä niitä voi nähdä (kuulijoita 71)
- 12.3. *Hannu Määttänen*: Kauas on pitkä matka eli Voyager 1 ja 2 (kuulijoita 52)
- 9.4. *Mika Juvela*: Tähtien synty teleskoopeilla, avaruusinstrumenteilla ja tietokoneella nähtynä (kuulijoita 78)
- 21.5. *Hannu Kurki-Suonio*: Euroopan avaruusjärjestön Euclid-teleskooppi ja maailmankaikkeuden kartoitus (kuulijoita 48)
- 17.9. *Eino Uikkanen*: Mitä tekoäly on ja mitä se ei ole (kuulijoita 100)
- 15.10. *Veikko Mäkelä ja Paula Wirtanen*: Kuu paljain silmin, osa 1 (kuulijoita 46)
- 12.11. *Joni Tammi*: Metsähovin radio-observatorio 50 vuotta (kuulijoita 63)
- 10.12. *Kalle Lampela*: Tsunamin rantautuminen (kuulijoita 38)

Esitelmissä kävi yhteensä 517 kuulijaa.

Havaintopaikan ja tähtitornien käyttö

Kirkkonummen kunta on luovuttanut käyttöoikeuden yhdistykselle tähtitieteellistä havaintopaikkaa varten Volsista radiomaston läheltä ("*Komakallio*"). Alueella on yleiskäyttöinen tähtitorni yhdistyksen 28 cm kaukoputkelle, neljä liukuvakattoista havaintosuojaa tähtivalokuvaamiseen (6 kaukoputkipaikkaa), sekä pikakiinnityksellä varustettu yleiskäyttöinen tolppa yhdelle kaukoputkelle. Kaukoputkipaikoissa mitattuna havaintopaikka on yksi Suomen suurimpia. Lisäksi alueen keskellä on puhdistettua kalliota jäsenten omille kaukoputkijalustoille ja kiikareiden käytölle.

Havainnonteon tukikohtana toimivaa työmaakoppia sekä käymälää ylläpidettiin normaalin vuosihuollon puitteissa. Keväällä ja kesällä alueella suoritettiin perushuoltoa alueelle nousevan tien, ylä- ja alaparkkipaikkojen sekä kallioalueen osalta.

Useat jäsenet tekivät havaintoja tähtitorneilla kaikkina merkittävässä määrin tähtikirkkaina öinä ja iltoina. Erityisen aktiivisesti harrastettiin valokuvausta, niin yhdistyksen linssikaukoputkilla kuin omilla kaukoputkilla ja kameraobjektiveilla. Yhdistyksen jäsenten ottamia tähtivalokuvia julkaistiin jäsenlehti Komeetan Pyrstössä, Tähdet ja Avaruus -lehdessä, tähtikuvauskeskustelupalstoilla sekä Instagramissa.

Havaintopäiväkirjaan kertyi vuoden aikana monta aukeamallista merkintöjä, kiireisimpinä öinä paikalla oli useita kuvaajia ja visuaalihavaintosijoita läpi yön.

Etäkäyttöinen tähtikuvaus oli Komakalliolla yleistä ja paikalla oli usein vain pari kolme havaitsijaa muiden käyttäessä laitteistojaan kotoa tai matkoilta.

Tähtinäytännöt ja kaukoputket

Tähtinäytännöt pidettiin syyskuun puolivälistä maaliskuun loppuun selkeinä sunnuntai- ja maanantai-iltoina yleensä klo 19–21. Tähtinäytännöt tai tutustumiskierroksia järjestettiin yhteensä kuusi ja yleisöä kävi yhteensä 46 henkeä joista 21 oli lapsia. Tähtinäyttäjänä toimi Jari Saukkonen.

Yhdistyksen tähtitorninohitajana toimi Jari Saukkonen.

Yhdistyksen yleisötähtitornissa on 28 cm:n Schmidt-Cassegrain-tyyppinen Celestron CPC1100 -kaukoputki sekä erilaisia okulaareja havainnointia varten. Kaukoputki on varustettu vastapainojärjestelmällä sekä huurteenestolla.

Vanha 28 cm:n kaukoputki jalustoineen on kerhon jäsenten lainattavissa ja sille on oma kuljetuslaatikkonsa.

Yhdistyksellä on Auringon pinnan tarkkailuun ja kuvaamiseen soveltuva Coronado-aurinkoputki sekä yleisötapahtumissa auringonpilkkujen näyttämiseen usein käytetty 11 cm TAL-1-peilikaukoputki. Yhdistyksellä on näiden lisäksi jäsenille lainattavaksi tarkoitettut 108 mm Astroscan-peilikaukoputki ja 90 mm SkyWatcher Maksutov -kaukoputki.

Tähtitorniin ja sen yhteydessä oleviin havaintorakennuksiin on sijoitettuna yhdistyksen kaksi SkyWatcher EQ-6 seurantalustaa sekä pääasiassa tähtikuvaukseen varustetut William Optics FLT-110 APO, SkyWatcher ED80 ja TS Optics 65 mm Petzval Quadruplet -linssikaukoputket. Näissä linssikaukoputkissa on varusteena moottoroitu tarkennus tähtikuvauskäyttöä varten.

Yhdistyksellä on moottoriseurannalla varustettu 25 cm Dobson-kaukoputki. Sen mekaniikassa on havaittu puutteita, mutta korjaamalla siitä saadaan hyvä lisä lainakalustoon.

Uutena hankintana vuonna 2024 ostettiin tähtitornille Seestar S50 -älykaukoputki, jota käytetään kännykällä tai tabletilla. Se mahdollistaa himmeämpien kohteiden esittelyn tähtinäytösten yhteydessä.

Lehti ja tiedotustoiminta

Yhdistyksen lehti, Komeetan pyrstö, ilmestyi kaksi kertaa. Lehden vastaavana toimittajana oli Hannu Hongisto ja toimitussihteerinä Seppo Linnaluoto. Lehdessä oli mm. toimintakalenteri, kauden tähtitaivas, lyhennelmiä esitelmistä sekä selostuksia toiminnasta.

Lehden painatuksesta huolehti Toimistotukku 4M.

Esitelmätilaisuuksissa jaettiin tiedotetta, jossa oli infopaketti Komeetan toiminnasta ja tulevista tapahtumista. Siinä olevan QR-koodin kautta pääsi lomakkeeseen, jolla voi ilmoittautua jäseneksi.

Yhdistyksen esitelmistä ja muusta toiminnasta on tiedotettu yhdistyksen jäsenlehti Komeetan pyrstössä, Tähdet ja avaruus -lehdessä ja Kirkkonummen Sanomissa sekä yhdistyksen sähköisissä tiedotuskanavissa.

Esitelmistä on tiedotettu myös Kirkkonummen kirjaston infojärjestelmässä ja Kirkkonummen kunnan tapahtumakalenterissa.

Sähköinen tiedotus

Yhdistyksen sähköpostilistaa kirkkonummi-l@ursa.fi on käytetty ahkerasti tiedottamiseen. Lista on tarkoitettu kaikille jäsenille, joilla on sähköpostiosoite.

Yhdistyksellä on myös komakallio-l@ursa.fi -lista mm. havaintopaikasta ja hallituksen asioista tiedottamista varten. Varsinkin yhdistyksen esitelmistä on tiedotettu eri verkkoalueilla.

Yhdistyksellä on "Kirkkonummen Komeetta" -ryhmä Facebook-palvelussa (<https://www.facebook.com/groups/326582624092>) tapahtumien tiedotukseen sekä X- (Twitter)-tiedotustili [@komeetta_ry](https://twitter.com/komeetta_ry) (https://twitter.com/komeetta_ry) ajantasaiseen tiedottamiseen, kuten esitelmien "#tänään" menovinkit ja tähtinäytösten sääennusteet.

Muu toiminta

Ursan Cygnus-kesäleirille osallistui 12 Komeetan jäsentä.

Markku af Heurlin ja Seppo Linnaluoto toimivat Observatorion ystävien hallituksen jäseninä.